

S?n?f Ortam? ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *S?n?f Ortam? ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30367>

Özet

S?n?f Ortam? Ölçe?i (SÖÖ), e?itim psikolojisi alan?nda kullan?lan ve ö?rencilerin s?n?f ortamlar?na dair alg?lar?n? de?erlendirmeyi amaçlayan bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Altay Gür tarafından 2001 y?l?nda Türkiye kültürü ba?lam?na uyarlanm??tır. Ölçe?in temel amacı, s?n?f içindeki psikososyal iklimin boyutlar?n? ve bu iklimin ö?rencilerin öğrenme deneyimleri üzerindeki potansiyel etkilerini ölçmektir. Bir uyarlama çalışması olması nedeniyle, orijinal ölçe?in (muhtemelen Moos'un Klasik Ortam Ölçe?i) yapısal özelliklerinin Türk örnekleminde geçerli?ini ve güvenilirli?ini test etmeyi hedefler.

Yapılan **yüksek lisans tezi** çalışmas?nda, ölçe?in zaman içindeki stabilitesini gösteren yüksek profil korelasyonları elde edilmiştir. Bu bulgular, SÖÖ'nün Türk eğitim sistemindeki s?n?f ortam? alg?lar?n? tutarlı ve geçerli bir şekilde ölçekbildi?ini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

S?n?f ortam?, **uyarlama**, eğitim psikolojisi, psikososyal iklim, profil korelasyonu, psikometrik özellikler, öğrenme ortam?.

Yazarlar

Altay Gür (Uyarlama Yazar?)

Amaç

S?n?f Ortam? Ölçe?i'nin temel amacı, ö?rencilerin içinde bulundukları s?n?f ortam?nın **psikososyal** boyutlar?n? subjektif alg?lar üzerinden de?erlendirmektir. Bu ölçek, özellikle öğretmen-ö?renci etkileşimleri, ö?renci-ö?renci ilişkileri, görev odaklılık, düzen ve sistem sürdürme gibi s?n?f ikliminin kritik bileşenlerini ölçmek için geliştirilmiştir.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçe?in (muhtemelen yabancı dildeki bir ölçek) kültürel ve dilsel geçerlili?ini sağlamayı ve Türk eğitim bağlam?nda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir. Elde edilen veriler, eğitimcilerin ve araştırmacıların s?n?f ortamlar?nı iyileştirmeye yönelik müdahaleler geliştirmesine olanak tanır.

Yapı

S?n?f Ortam? Ölçe?i'nin ölçtü?ü temel yapı, "S?n?f Ortam?" veya "S?n?f İklimi" olarak adlandırılan çok boyutlu psikososyal yapıdır. Bu yapı genellikle üç ana alana ayrılır:

İlişkisel Boyutlar: Öğrenci ve öğretmenlerin birbirlerini ne kadar destekledi?i, ne kadar başarılı?

g2sterdi2i ve ne kadar 2at22ma ya2ad222.

Ki2isel Geli2im Boyutlar2: 22rencilerin g2rev odakl2l222, rekabet2ilik d2zeyi ve akademik geli2imlerinin ne kadar vurguland222.

Sistem Bak2m2 ve De2i2im Boyutlar2: S2n2f2n d2zeni, kurallar2n netli2i, 22retmenin kontrol d2zeyi ve yenilik2ili2e a22kl2k.

2l2ek, bu boyutlar arac2l222yla 22rencilerin s2n2f ortam2n2 ne kadar olumlu veya olumsuz alg2lad222n2 say2sal olarak ifade etmeyi sa2lar, b2ylece s2n2f i2i dinamiklerin analizi m2mk2n hale gelir.

Ge2erlik

2l2e2in ge2erlik 2al22malar2, 2zellikle zaman i2inde tutarl2l222n ve yap2sal uygunlu2un incelenmesine odaklanm222r. Altay G2r2n uyarlama 2al22mas2nda, 2l2e2in temporal stabilitesini (zamanla de2i2mezli2ini) g2steren y2ksek profil korelasyonlar2 rapor edilmi2tir. **Profil korelasyonlar2**, bireylerin veya gruplar2n 2l2ek boyutlar2ndaki genel desenlerinin farkl2 zaman noktalar2nda ne kadar benzer oldu2unu g2sterir ve test-tekrar test ge2erli2inin g22l2 bir g2stergesi olarak kabul edilir.

Elde edilen bulgular, 2l2e2in farkl2 zaman aral2klar2nda bile tutarl2 sonu2lar 2retti2ini kan2tlamaktad2r:

2ki haftal2k aral2k i2in profil korelasyonlar2 **0.91** ile **0.98** aras2nda de2i2mektedir. Ortalama profil korelasyonu **0.94** olarak hesaplanm222r.

D2rt haftal2k aral2k i2in korelasyonlar **0.72**, **0.87** ve **0.96** de2erlerini alm222r. Bu aral2k i2in ortalama profil korelasyonu **0.85**'tir.

Alt2 haftal2k aral2k i2in korelasyonlar **0.90**, **0.95**, **0.98** ve **0.98** olarak belirlenmi2tir. Bu en uzun aral2k i2in ortalama korelasyon de2eri **0.95** gibi olduk2a y2ksek bir de2ere sahiptir.

Bu y2ksek korelasyon de2erleri, 2l2e2in 2l2t222 yap2n2n zaman i2inde son derece stabil oldu2unu ve 2l22m hatas2n2n d222k oldu2unu g2stermektedir, bu da 2l2e2in yap2sal ge2erli2ini destekleyen 2nemli bir bulgudur.

G2venirlik

S2n2f Ortam? 2l2e2i uyarlama 2al22mas2nda a22k2a belirtilmi2 bir i2 tutarl2l2k (Cronbach Alfa) de2eri bulunmamaktad2r. Ancak, ge2erlik b2l2m2nde sunulan y2ksek **profil korelasyonlar2**, 2l2e2in zamansal g2venilirli2inin (test-tekrar test g2venirli2i) m2kemmek d2zeyde oldu2unu i2aret

etmektedir.

Tipik bir psikometrik araç uyarlamas?nda, ölçe?in iç tutarlılı??n?n da incelenmesi beklenir. S?n?f Ortam? Ölçe?i'nin alt boyutlar?n?n genel olarak kabul edilebilir veya yüksek düzeyde iç tutarlılı??a (genellikle 0.70 üzeri Cronbach Alfa de?erleri) sahip oldu?u varsayılmaktadır. Gelecekteki ara?tırmalar, bu ölçe?i kullanırken iç tutarlılık katsayılar?n? rapor etmelidir.

Faktör Analizi

S?n?f Ortam? Ölçe?i, bir uyarlama çalışması oldu?u için, orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? Türk örnekleminde doğrulamak amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmı?tır. Orijinal ölçe?in boyutlar?n?n kültürel olarak uygunlu?unu ve yapısal geçerlili?ini tespit etmek için Doğrula?c? Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmı? olması muhtemeldir.

Faktör analizinin amacı, ölçe?in maddelerinin kuramsal olarak belirlenen alt boyutlarla (İ?ki, Kişisel Gelişim, Sistem Bakım?) ne ölçüde örtüştüğünü kontrol etmektir. Başarılı bir faktör yapısı, ölçe?in Türk kültürü bağlamında da orijinal teorik yapıyı koruduğunu gösterir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmı? varsayılmaktadır, ancak orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Dil Seçenekleri: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: İlköğretim veya ortaöğretim öğrencileri (Ölçe?in do?ası gere?i, okul ça??ndaki öğrenciler hedeflenmiştir.)

Popülasyon Detayları: Dokuz Eylül Üniversitesi'nde yapılan yüksek lisans tezi kapsamında, İzmir ilindeki okullarda öğrenim gören öğrenciler örneklem olarak kullanılmı?tır.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem testi veya dijital uygulama. Öğrencilerden, kendi sınıflarındaki mevcut durumu yansıtan ifadeleri de?erlendirmeleri istenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim araştırmaları, psikometrik araç, okul ortamı, öğrencilerin algıları, **Dokuz Eylül Üniversitesi**, test-tekrar test.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut Değil

Bağlı Kurulu E-posta Adresleri: Mevcut Değil

Yazın Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (2001 yılı itibarıyla)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Altay Gür tarafından 2001 yılında yüksek lisans tezi kapsamında uyarlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanımı veya bilimsel araştırmalarda kullanımı için orijinal ölçek geliştiricilerinden (eğer varsa) ve uyarlama yazarı Altay Gür'den izin alınması gerekebilir. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı genellikle ücretsizdir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: sinif-ortami-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Gür, A. (2001). *Sınıf ortamı uyarlama çalışması* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tez bağlantısı (YÖK Ulusal Tez Merkezi): tez.yok.gov.tr

Sınıf Ortam Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, aşağıdaki kaynak içeriğinde yer almamaktadır.